

VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU

PREPREČUJMO NEZGODE

ZAKONODAJA

Zakon o delovnih razmerjih ima posebno poglavje, kjer piše o varstvu delavcev, **ki še niso dopolnili 18 let** in v njem so navedena naslednja določila:

O vrsti dela piše naslednje:

- ne smeš opravljati težkih fizičnih del,
- ne smeš delati pod zemljo ali pod vodo,
- ne smeš delati z viri ionizirajočih sevanj (npr. z rentgenskimi žarki),
- ne smeš delati nič takega, kar bi lahko škodovalo tvojemu zdravju in razvoju (to pomeni, da ne smeš delati tako težko, da bi se zaradi tega razvila bolezen).

ZAKONODAJA

O delovnem času piše:

- na dan smeš delati le 8 ur,
- na teden lahko delaš le 40 ur,
- če delaš vsaj 4,5 ure na dan, moraš imeti 30 minut odmora,
- vsak dan moraš imeti za počitek vsaj 12 ur.

ZAKONODAJA

O delu ponoči piše:

- ne smeš delati med 22. in 6. uro,
- izjemoma lahko delaš ponoči, če ni na razpolago polnoletnih oseb, vendar sme biti to le izjemoma.

V Zakonu o varnosti in zdravju pri delu piše, da je tvoj delodajalec **dolžan zagotoviti naslednje pogoje**, da bo tvoje delo varno in da se ne razvije bolezen zaradi obremenitev in škodljivosti na delovnem mestu:

- pred začetkom dela se moraš usposobiti za varno delo,
- zagotoviti ti morajo posebno obleko in obutev, če to zahtevajo pogoji dela,
- občasno te morajo poslati na zdravniški pregled.

ZAKONODAJA

OPOZORILO:

- Do dopolnjenega 15. leta starosti ne smeš skleniti pogodbe o delu.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Rezila in ostri predmeti

- Če pri svojem delu uporabljaš rezila (npr. škarje za obrezovanje drevja), prosi, naj ti pokažejo, kako se jih pravilno uporablja.
- Vedno reži proč od telesa.
- Rezila naj bodo vedno primerno vzdrževana – čista in dovolj ostra, ker bo uporaba varnejša zaradi manjše sile, ki je potrebna za rezanje.
- Če nam rezilo uide iz rok ga ne lovimo, temveč ga pustimo, da pade na tla.
- Ročaj noža mora biti oblikovan tako, da nam ne zdrsne iz rok.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

- **PP:** Če se urežeš z rezilom ali ostrim predmetom, pritisni na rano sterilno gazo ali čisto krpo, da ustaviš krvavitev.

OPOZORILO:

- Tudi o najmanjši poškodbi moraš obvestiti učitelja ali nadrejenega!

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Vročina, ogenj in vroče tekočine

- Pazi, da se ne dotakneš vroče površine.
- Vroče predmete vedno premikamo previdno in z varnostnimi rokavicami.
- Pazi, da ne prideš v bližino odprtega ognja.
- Paziti moraš, da se ne opečeš z vročimi tekočinami – tudi para je nevarna.
- Če pride do požara, je potrebno uporabljati aparate za gašenje – naj ti predpostavljeni pokaže, kako deluje. Z vodo gasimo (hladimo) samo trdne goreče snovi, nikoli pa ne smemo gasiti gorečih tekočin in če je nevarnost električnega udara.
- Če je ogenj velik pokliči gasilce (113) in prepusti gašenje strokovnjakom.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

- *PP: Opečeno mesto moraš hladiti in še enkrat hladiti pod tekočo vodo. Hladiš toliko časa, da te neha boleti, to pa je vsaj 15 minut. Če ti kljub 15 minutnem hlajenju bolečina ne popusti in imaš kožo opečeno na površini, ki je večja od tvoje dlani, pojdi k svojemu zdravniku. Opekline so nevarne predvsem zaradi infekcije.*
- *Če se nekomu vname obleka ga poderemo na tla in ga pokrijemo z deko, da zadušimo ogenj*

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Kemične snovi

- Vedno povprašaj predpostavljenega, kako se snovi, kojih uporabljaš pri delu imenujejo, kaj so in ali so nevarne za zdravje.
- Vsaka kemična snov, ki jo uporabljajo na delovnem mestu mora imeti priloženo posebno listino (deklaracijo) s podatki o njeni sestavi in vplivu na zdravje – preberi jo.
- Če je potrebno pri delu s to snovjo nositi zaščitna sredstva (rokavice, predpasnik), jih vedno uporablaj.
- Če opaziš, da se ti pri uporabi določene snovi začno pojavljati po koži izpuščaji ali imaš težave z dihanjem, moraš takoj obvestiti predpostavljenega in se o tem posvetovati s svojim zdravnikom.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

- *PP: Če ponesreči pride kemična snov usta, jo takoj izpljuni, usta si izperi z vodo in javi predpostavljenemu, ki mora vedeti, kako škodljiva je snov. Če si jo pogoltnil naj prej popij čim več vode, nato pojdi k zdravniku, s seboj pa odnesi embalažo snovi, ki si jo zaužil, ali spremno listino (deklaracijo). Ne smeš piti mleka, če pa je bila snov jedka, ne smeš izzivati bruhanja.*

OPOZORILO:

- Če na deklaraciji piše, da je snov za zdravje posebej škodljiva in da celo lahko povzroči raka, je sploh ne smeš uporabljati!

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Padci

- Pazi, da so tla tvojega delovnega mesta vedno suha, da na njih ni madežev olja ali vode, na katerih bi ti lahko zdrsnilo.
- S poti, po kateri se giblješ, umakni vse predmete (zaboje, električne kable idr.), ob katere se lahko spotakneš ali padeš čeznje.
- Posebna previdnost je potrebna, če so tla slabo osvetljena, da ne stopiš v kakšno odprtino ali ne pohodiš kakšnega ostrega predmeta.
- Če delaš na višini, npr. v gradbeništvu, mora biti postavljena posebna zaščitna ograja ali moraš uporabljati poseben privez. (Brez tečaja in opravljenega izpita iz dela na višini takih del ne smeš opravljati).

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

- *PP: Če se ob padcu tako poškoduješ, da čutiš bolečino in ti udarjeni predel celo oteče, se posvetuj s svojimi predpostavljenimi ali pa obišči svojega zdravnika. Na udarjeno mesto si daj hladen obkladek.*

OPOZORILO:

- Posebno previdnost posveti uporabi lestve. Vedno jo moraš postaviti varno in stabilno, nikoli ne stopaj na najvišje prečke. Prosi za pomoč sodelavce.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Stroji

- Vedno prosi svojega predpostavljenega, naj ti natančno razloži, kako se stroji pravilno uporabljajo in čemu je namenjen kakšen del stroja.
- Nikoli ne segaj z roko v tiste dele stroja, ki se gibljejo.
- Ne pozabi, da električna in voda nista za skupaj.
- Pred čiščenjem stroja ga vedno ugasni in izklopi (oziroma preveri).
- Vedno se drži navodil za uporabo stroja, nikoli ne poskušaj poenostavljati upravljanja stroja s tem, da odstraniš kakršne koli zaščitne dele stroja.
- Nikoli ne uporablaj stroja, če je pokvarjen (ni brezhiben).
- Ne uporablaj stroja, če ne znaš z njim delati.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

- *PP: Je odvisna od načina poškodbe. Takoj ugasni in izklopi izklopi stroj! Če je nevarnost električnega udara, najprej izklopi električni tok.*

OPOZORILO:

- O svoji poškodbi na stroju moraš vedno obvestiti predpostavljene, da bodo lahko preprečili ponavljanje enakih poškodb.

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Dvigovanje bremen

Pri dvigovanju bremen se moraš držati določenih pravil:

- nikoli ne dvigaj bremen sede;
- k bremenu se ne pripogibaj v križu, ampak se mu približaj tako, da počepneš ali na pol počepneš k njemu;
- noge drži rahlo razkoračene, da povečaš stabilnost;
- breme dviguj čim bliže telesu – tako je moč, ki jo potrebuješ, najmanjša;
- breme primi zanesljivo, da ne bo nihalo v rokah;
- ko dvigneš breme, drži glavo in rame v ravni črti;
- ko držiš breme v rokah, se obračaj tako, da se prestopaš (ne obračaj se v križu!).

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

- OPOZORILO: Če je le mogoče, breme raje porini in ga ne dvigaj! Pomagaj si s priročnimi prevoznimi sredstvi! Prosi sodelavce za pomoč – lažje in prijetneje je delati v skupini!

NEVARNOSTI, KI PREŽIJO NA DELOVNEM MESTU IN PRI PRAKTIČNEM POUKU

Nasilje

- Če moraš delati sam, se dogovori s sodelavci ali predpostavljenimi, da jih lahko kadarkoli pokličeš, če bi ti pretila nevarnost.
- Ob poskusu roba se ne delaj pogumnega in se ne prepiraj z osebami, ki ti grozijo.

OPOZORILO:

- O vsakem nasilju na delovnem mestu, bodisi duševnem ali telesnem, ne glede na to, ali gre za tujo ali poznano osebo, moraš obvestiti svoje predpostavljene ali uradne osebe (policijo).

OSEBNA VAROVALNA OPREMA

- Uporabljaljaj zaščitna očala, kadar obstaja nevarnost, da ti v oči prileti trd ali tekoč tujek.
- Uporabljaljaj zaščitna očala, kadar variš.
- Nosil osebno varovalno opremo za sluh, če je v delovni okolici hrup, večji od 85 dB (to je tisti hrup, pri katerem moraš svojemu sodelavcu govoriti na uho, da te sploh razume).
- Pri delu s kemičnimi snovmi, ki so jedke ali drugače škodljive, uporabljaljaj ustrezno osebno varovalno opremo (rokavice, predpasnik, čevlje...).
- Če delaš z ostrimi predmeti, moraš uporabljati posebne zaščitne rokavice.

OSEBNA VAROVALNA OPREMA

- Če je nevarnost za noge uporabljaj delovne čevlje z okrepljeno konico (kapico).

OPOZORILO:

- Prosi svoje predpostavljene, naj ti osebno varovalno opremo priskrbijo, če je ni na razpolago. Ko osebno varovalno opremo dobiš, jo REDNO uporabljaj. Ne zgleduj se po starejših delavcih, če te opreme ne uporabljajo. Zdravje in življenje je v tvojih rokah.

OBLEKA

- Na delovnem mestu ne nosi ohlapnih oblek ali visečega nakita, da se ti ne zataknejo v gibajoče dele strojev ali pa jih sam ne zatakneš ob izpostavljenosti dele in ne strgaš.
- Prav tako moraš speti lase, če imaš dolge.
- Nositi zaprte in udobne čevlje. S tako obutvijo preprečiš poškodbo nog s padajočimi predmeti in drugimi nevarnostmi. Udobni čevlji ti olajšajo hojo in stojanje na delovnem mestu.
- Oblečila morajo biti primerna razmeram na delovnem mestu. Če si izpostavljen soncu, vročini, mrazu, strupom...- naj bo tvoja zaščitna obleka tudi praktična, da jo z lahkoto vzdržuješ.

ŽIVLJENSKE NAVADE IN DELO

- Poskušaj redno zajtrkovati! Za vsako delo, tudi najbolj enostavno rabiš gorivo oziroma energijo tako kot vsi stroji, ki jih uporabljaš. Zato je nujno, da to energijo priskrbiš svojemu telesu tudi v jutranjih urah.
- Med delom ne smeš uživati alkoholnih pijač, drog ali zdravil, ki vplivajo na tvojo zbranost in gibčnost. Vsako delo je kot vožnja z avtomobilom: obvladati moraš določena pravila, razviti moraš določene spretnosti in vedno moraš biti pripravljen na nepredvidene dogodke.
- Kajenje na delovnih mestih je prepovedano. Če pa je na tvojem delavnem mestu dovoljeno kaditi in če ti že kadiš, ne počni tega kadarkoli. Kajenje škoduje zdravju, poleg tega pa zmanjšuje zbranost in poveča nevarnost požara, če so prisotne gorljive snovi.

PRVA POMOČ

- Na delovnem mestu vprašaj, kje imajo omarico z opremo za prvo pomoč.
- Vprašaj, kdo je zadolžen za dajanje prve pomoči, kadar pride do nezgode.
- Oglej si, kje so zasilni izhodi.
- Obvezno se drži navodil, ki so pod oznako »*PP*« pripisana k posameznim nevarnostim na delovnem mestu.

TVOJE PRAVICE IN DOLŽNOSTI

- O vsaki tudi najmanjši nezgodi pri delu moraš obvestiti predpostavljene.
- Če opaziš na delovnem mestu nevarnost, npr. spolzka tla, pokvarjen stroj, razlite kemikalije, moraš takoj nanjo opozoriti predpostavljene.
- Če nevarnih pogojev ne odpravijo, moraš obvestiti **Inšpektorat za delo RS**.

ZNAKI

Opozorilni znaki na deklaracijah kemikalij

Fizikalne nevarnosti

Nevarnosti za okolje

Nevarnosti za zdravje

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Znaki prepovedi

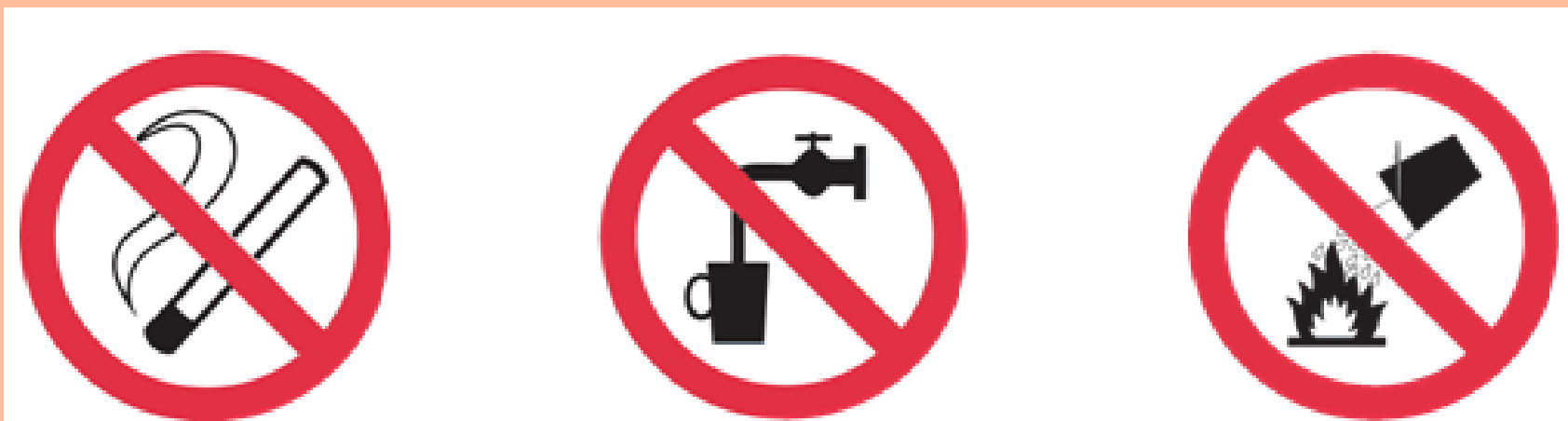
**PREPOVEDANO
KAJENJE
IN KURJENJE**

**DOTIKANJE JE
PREPOVEDANO**

**DOSTOP ZA
NEPOOBLAŠČENE
OSEBE JE
PREPOVEDAN**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Znaki prepovedi

**PREPOVEDANO
KAJENJE**

VODA NI PITNA

**PREPOVEDANJE
GAŠENJE Z VODO**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Znaki prepovedi

**PREPOVEDANO ZA
DELOVNE STROJE**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Znaki obveznosti

ZAŠČITA OČI

**OBVEZNA
UPORABA
ZAŠČITNIH
ŠKORNJEV**

**OBVEZNA
UPORABA
ZAŠČITNE
ČELADE**

**OBVEZNA
UPORABA
ŠČITNIKA
OBRAZA**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Znaki obveznosti

**SPLOŠEN ZNAK
ZA
OBVEZNOST**

**OBVEZNA
UPORABA
VARNOSTNEGA
PASU**

**OBVEZNA
UPORABA
RESPIRATORJA**

**OBVEZNA
UPORABA
ZAŠITE UŠES**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

- Znaki obveznosti

**OBVEZNA UPORABA
ZAŠČITNIH ROKAVIC**

**OBVEZNA UPORABA
ZAŠČITNEGA KOMBINEZONA**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Opozorilni znaki

OKSIDANT!

**ŠKODLJIVA
IN STRUPENA
SNOV**

VNETLJIVO

DRAŽEČA SNOV

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Opozorilni znaki

**NEIONIZIRAJOČE
SEVANJE**

**POZOR
ELEKTRIKA**

**SPLOŠNA
NEVARNOST**

**POZOR !
INDUSTRIJSKA
VOZILA**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Opozorilni znaki

**RADIOAKTIVNA
SNOV**

**KOROZIVNA
SNOV**

**EKSPLOZIVNA
SNOV**

**BIOLOŠKA
NEVARNOST**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Opozorilni znaki

**MOČNO
MAGNETNO
POLJE**

**NEVARNOST
PADCA**

POZOR OVIRE

**NEVARNOST
VISEČEGA
BREMENA**

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Opozorilni znaki

LASER

NIZKE
TEMPERATURE

ZNAKI V DELOVNEM OKOLJU

Znaki za izhod v sili in prvo pomoč

GASILNI APARATI

Na prah

NAPO

- <http://www.napofilm.net/sl/napos-films/napoepisode?filmid=napo-017-working-together>

VIRI SLIK

- http://www.dnevnik.si/tiskane_izdaje/dnevnik/1042391492
- www.lek.si/.../gibala/kriz/pravilni-polozaji/
- http://www.ena.com/oddelki/avtokozmetika/izd_1876_AK17681_OMARICA_ZA_PR_VO_POMOC_+_PODARIMO